

Sivistysvaliokunta
SiV@eduskunta.fi

Lausuntopyyntö 31.3.2025 / kuuleminen 3.4.2025

Uutta rahapelijärjestelmää koskeva lainsäädäntö (HE 16/2025 vp.)

Medialiitto kiittää valiokuntaa kutsusta asiantuntijakuulemiseen ja esittää kirjallisena lausuntonaan asiassa seuraavaa:

Medialiiton lausunnon pääviestit

- Ehdotettu sääntelykokonaisuus on tasapainoinen ja se edistää tavoitteita korkeasta kanavointiasteesta ja rahapelihaittojen vähentämisestä sekä pääosin myös reilun kilpailun tavoitetta mediakentällä ja digitaalisessa mainosmarkkinassa, ottaen huomioon kansainvälisten alustajättien aseman.
- Markkinointia koskevien säännösten perusteluja on vielä muutaman kohdan osalta tarpeen täydentää. Toimiluvanhaltijoiden oikeusvarmuus edellyttää, ettei valvovalle viranomaiselle jää kohtuuttoman laajaa harkintavaltaa säännösten soveltamisessa.
- Lain ehdotetaan tulemaan pääsääntöisesti voimaan vuoden hallitusohjelmassa sovitusta aikataulusta myöhässä. Voimaantuloa tulisi pyrkiä aikaistamaan tai vähintäänkin mahdollistamaan peliyhtiöille markkinoinnin aloittaminen heti toimilupapäätöksistä alkaen.

Yleistä uudesta rahapelijärjestelmästä

- Medialiitto kannattaa hallituksen esitystä ja pitää sääntelykokonaisuutta tasapainoisena. Siinä tavoitellaan johdonmukaisella tavalla yhtäaikaista sekä verkkorahapeliin tehokasta kanavointia että pelihaittojen vähentämistä. Nykyjärjestelmässä keskeinen ongelma on järjestelmän ulkopuoliset verkkorahapelit ja niiden kasvava markkinaosuus. Suomen sääntely ei ulotu järjestelmän ulkopuoliseen rahapelaamiseen, eikä valtio saa siitä verotuloja. Lainsäädäntöuudistuksen tavoitteena oleva korkea kanavointiaste on mahdollista saavuttaa, jos lisenssijärjestelmän ehdot ovat kohtuulliset ja mahdollistavat laillisen tarjonnan markkinoinnin. Rahapeliyhtiöiden saaminen laajalti laillisen lisenssijärjestelmän piiriin tukee parhaiten myös lainsäädännön toista tavoitetta, rahapelihaittojen vähentämistä.
- Markkinoinnin sääntelyyn on hallituksen esityksessä valittu realistinen näkökulma. Nykylain kaltaiset mainonnan sisällölliset rajoitukset yhdistettynä vaatimukseen toimiluvanhaltijan itsensä toteuttamasta markkinoinnista ehkäisevät haitallisimpia markkinoinnin muotoja, mutta jättävät samalla kohtuullisesti tilaa korkean kanavointiasteen saavuttamisen edellyttämälle mainonnan vapaudelle. Säännökset eivät myöskään kohtuuttomasti vaikeuta uusien rahapeliyhtiöiden pääsyä markkinoille. Sen lisäksi ne edistävät hallitusohjelman tavoitetta edistää reilua kilpailua mediakentällä ja digitaalisessa mainosmarkkinassa huomioiden kansainvälisten alustajajättien aseman, sillä markkinoinnin rajoitusten painopiste on muualla kuin kotimaisessa toimituksellisessa mediassa. Reilun kilpailun edistäminen on välttämätöntä aikana, jossa kotimainen media toimii alustatalouden ja kansainvälisten mainontapalveluita tuottavien alustajajättien puristuksessa.
- Kotimaisen median lähtökohtana on vastuu julkaisemastaan sisällöstä, myös mainonnasta. Ala näkee uuden rahapelilain edellyttämän maltillisuuden mainonnan määrän ja laadun suhteen tärkeänä.
- Oikeusvarmuuden turvaaminen on toimiluvanhaltijoiden näkökulmasta hyvin tärkeää. Säännösten perusteluiden tulee olla mahdollisimman selkeitä, jotta valvovalle viranomaiselle ei jää kohtuuttoman laajaa harkintavaltaa lainsäädännön tulkinnassa.

51 § Markkinoinnin sääntely

- Esitetyt 4 luvun säännökset markkinoinnista ovat pääsääntöisesti kannatettavia. Ne mahdollistavat lisenssitoimijoille mediamainonnan muotoja, jotka osaltaan tukevat kotimaisten journalistien ja kulttuuristen sisältöjen tuotantoa.

- Rahapeliä verkkomainonnan rajaaminen toimiluvanhaltijan omilla verkkosivuilla ja omilla sosiaalisen median tileillä tapahtuvaan ja ei-vuorovaikutteiseen mainontaan on perusteltua, sillä se estää joitakin kaikkein vahingollisimmiksi arvioituja markkinoinnin muotoja. Näitä ovat esimerkiksi kumppanuusmallit, joissa vaikuttaja ohjaa seuraajiaan rahapeliäsiakkaiden ja saa tätä vastaan osuuden hankkimiensa asiakkaiden rahapeliäviästä. Rajoitus on omiaan ehkäisemään rahapeliähaittoja riskialtteimmiksi arvioituissa kohderyhmissä. Rajauksen kanavointiastetta heikentävä vaikutus voidaan kompensoida muilla mainoskanavilla.
- Medialiitto pitää valitettavana, että sähköisen viestinnän palveluista annetun lain mukainen televisio- ja radiotoiminnan määritelmä kattaa vain lineaarisen lähetystavan eikä siten ole ajanmukainen ja tekniikkaneutraali.
- Ulkomainontaa koskeva 51 §:n 4 momentti on jossakin määrin vaikeatulkintainen siinä, minkälainen ulkomainonta toimiluvanhaltijoille on sallittua. Medialiitto suhtautuu ulkomainonnan rajoituksiin yleisesti kriittisesti. Esityksen perusteluissa jätetään epäselväksi, miksi juuri ulkomainontaa pidetään erityisen vahingollisena pelihaittojen kannalta.

52 § Kielletyt markkinointikeinot ja -tavat

- Mainonnan sisällölliset rajoitukset ehdotetussa rahapelilain 52 §:ssä vastaavat lähes sellaisenaan nykyistä arpajaislakia. Sen sisältämät haitallisten markkinointitapojen kiellot ovat varsin kattavia ja kirjoitustavaltaan erittäin yleisiä, minkä vuoksi Medialiitto pitää luettelakohdan 15 kirjausta muista vastaavista tavoista tarpeettomana ja potentiaalisesti oikeusvarmuutta heikentävänä.
- Markkinoinnin sisällöllisiä rajoituksia voidaan pitää kanavointiasteen ja rahapeliähaittojen tasapainottamisen näkökulmasta parempana vaihtoehtona kuin kanavakohtaisia rajoituksia, jotka jakaisivat markkinoita voimakkaasti. Esimerkiksi kellonaikarajaukset televisio- ja radiomainontaan kohdistuisivat pelihaittojen torjunnan kannalta väärin kohderyhmiin, mutta samalla heikentäisivät sääntelyn tärkeää kanavointivaikutusta merkittävästi.
- Pykälän 14 kohdan kumppanuusmarkkinointia koskeva kiello on omiaan estämään rahapeliähaittojen näkökulmasta riskialtteimpia markkinoinnin muotoja ja on sellaisenaan kannatettava.

53 § Kielto kohdistaa markkinointia alaikäisiin ja haavoittuvassa asemassa oleviin

- Esitetty kiello kohdistaa markkinointia alaikäisiin tai haavoittuvassa asemassa oleviin on yleisellä tasolla perusteltu ja onnistunut. Perustelujen mukaan alaikäisille suunnattuina pidettäisiin sellaisia julkaisuja, tapahtumia ja

mainoksia, joiden kohderyhmä koostuu pääasiassa lapsista ja nuorista tai niiden ensisijainen kohderyhmä on lapset ja nuoret.

- Määritelmä on lähtökohtaisesti oikea. Perusteluja on kuitenkin täydennettävä siten, ettei tulkinta jätä kohtuuttoman paljon harkintavaraa valvovalle viranomaiselle. Arvio kohderyhmästä tulee voida jatkossakin perustaa median riippumattoman yleisömittauksen tuloksiin eikä viranomaisen tapauskohtaiseen harkintaan.

5 luku. Valvonta

- Sääntelyn ulkopuolelle jäävän rahapelimainonnan valvontaan tulee kohdentaa riittävästi resursseja. Tämä koskee sekä lisenssijärjestelmän ulkopuolisten rahapeliyhtiöiden mainontaa että muuten laittomasti toteutettua rahapelimainontaa.
- Vaikutusarvioinnissa todetaan perustellusti, että valvontaviranomaisilla tulisi olla riittävät resurssit [...] toimilupajärjestelmän ulkopuolisten toimijoiden valvontaan. Tehokkaalla valvonnalla toteutetaan myös hallitusohjelmaan kirjattuja paremman sääntelyn periaatteita.

13 luku. Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

- Medialiitto katsoo, että uuden rahapelijärjestelmän voimaantuloa tulisi pyrkiä aikaistamaan esitetystä, hallitusohjelmaan nähden kokonaisella vuodella lykkääntyneestä aikataulusta. Aikaisemmalla voimaantulolla olisi reilua kilpailua tukeva vaikutus nykyisen monopolitoimija Veikkauksen ja uusien toimiluvanhaltijoiden välillä sekä mainonnassa erityisesti kotimaisen median ja kansainvälisten alustojen välillä. Se aikaistaisi myös kampanjoita rahapelihaittojen torjumiseksi ja lisäisi valtion verotuloja.
- Mikäli voimaantuloa ei pystytä aikaistamaan, siirtymäsäännöksenä tulisi antaa toimiluvanhaltijoille mahdollisuus aloittaa toimiluvan saaneiden rahapelien markkinointi sekä yrityksensä brändimarkkinointi heti myönteisen toimilupapäätöksen saatuaan eli jo ennen varsinaisen rahapelitoiminnan aloittamista. Ennakkomarkkinointimahdollisuus tasaisi kilpailuasetelmaa jo nyt brändiään markkinoivan Veikkauksen ja uusien toimiluvanhaltijoiden välillä. Tämä aikaistaisi myös rahapelien markkinoinnin siirtämistä lain sääntelyn piiriin ja toisi sitä asteittain eli maltillisesti sallittujen markkinointikanavien kautta kotimaisten yleisöjen saataville.

Medialiitto ry

Jukka Holmberg
toimitusjohtaja

Riikka Tähtivuori
johtaja, elinkeinopolitiikka

Medialiitto on media-alan ja graafisen teollisuuden yritysten edunvalvontajärjestö. Jäsenjärjestömme ovat Aikakausmedia, Graafinen Teollisuus, RadioMedia, Suomen Kustannusyhdistys ja Uutismedian liitto. Yhdessä edustamme noin 600:aa yritystä uutismedian, aikakausmedian, kirjojen ja oppimateriaalin kustantamisen sekä painamisen, radio- ja tv-toiminnan ja jakelun alueilla. Jäsenyritykset työllistävät Suomessa suoraan noin 20 000 henkilöä, ja liiton edustamien toimialojen yhteenlaskettu liikevaihto on noin 3,1 miljardia euroa.